

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Λ. ΠΙΕΡΡΗΣ

ΤΟ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΡΑΤΟΣ ΠΡΕΠΕΙ ΠΡΩΤΑ ΝΑ ΠΕΡΙΟΡΙΣΕΙ ΤΗΝ ΠΑΡΕΜΒΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΚΑΙ ΜΕΤΑ ΝΑ ΜΕΙΩΣΕΙ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ

Να μετασχηματιστεί σε ένα Χωροκεντρικό, Ατομοκεντρικό Κράτος-Πλαίσιο.

Οι αναλύσεις που κάνω για την φύση του κράτους και για την βασική διαφορά μεταξύ του χωροκεντρικού και του εθνοκεντρικού χαρακτήρα του κρατικού ολοκληρώματος της κοινωνίας, δεν έχουν καθοριστική σημασία μόνο για τις διεθνείς σχέσεις και τις πολιτικο-ιστορικές εξελίξεις σε ευρύτερους ή στενότερους γεωπολιτικούς χώρους, αλλά βαραίνουν αποφασιστικά και στην εσωτερική δόμηση των κρατών, στην θέσμιση της κοινωνίας του ενός ή του άλλου κράτους, και στην μορφή της ανθρώπινης δραστηριότητας εντός των ορίων των.

Με αφορμή τα διαδραματιζόμενα αυτόν τον καιρό στην χώρα μας σχετικά με την ανακίνηση του ασφαλιστικού, θα διακόψω σήμερα την εις βάθος ανάλυση του νέου Ανατολικού Ζητήματος (και του ενός από τους δυο βασικούς πυλώνες του σήμερα, του Γιουγκοσλαβικού θέματος), για να δείξω ότι οι ίδιες αρχές που επιτρέπουν την ουσιαστική κατανόηση της γεωδυναμικής ενός συστήματος κρατών, εξηγούν αποτελεσματικά και την εσωτερική δυναμική κάθε κοινωνίας ως κρατικού ολοκληρώματος. Άλλωστε, αυτή είναι και η θεμελιώδης τριπλή γραμμή της σκέψης μου. Πρώτον, η αποκαλυπτική λειτουργία του (Ελληνικού) Λόγου: ο Λόγος εκφέρει το ον, την ουσία της ύπαρξης, την φύση και την

διαμόρφωση της πραγματικότητας. Δεύτερον, η πρακτική λειτουργικότητα του Λόγου: θεωρητική γνώση και συγκεκριμένη εμπράγματος εφαρμογή είναι δυο όψεις του αυτού πράγματος, της αποκαλυπτικής λειτουργίας του Λόγου, στην οποία ακριβώς εδράζεται η λειτουργική χρηστικότητά του. Και τρίτον, η μαξιμαλιστική ερμηνευτική ισχύς του λόγου της αλήθειας του όντος: οι ίδιες αρχές, με το να εκφράζουν την βαθύτερη ουσία της πραγματικότητας, έχουν το ευρύτερο δυνατό φάσμα εφαρμογής στους διάφορους τομείς των φαινομένων, μέσα στους οποίους φανερώνεται η ουσία του όντος.

Αυτές είναι γενικές διατυπώσεις, που το νόημά τους θα γίνει απτότερο με την ανάπτυξη του συγκεκριμένου θέματος που ακολουθεί.

Το εθνοκεντρικό Κράτος είναι από τη φύση του πιο παρεμβατικό στην ανθρώπινη δραστηριότητα και στην κοινωνική ολοκλήρωσή της. Έχοντας την πεποίθηση ή (συχνότερα) την πρόφαση μιας υψηλής ιδεολογικής αρχής στην βάση της σύστασής του, θεωρεί εαυτό δικαιωμένο να ρυθμίζει την ανθρώπινη δραστηριότητα σε βαθμό που ένα ουδέτερο μοντέλο του Κράτους δεν θα διενοείτο, και δεν θα μπορούσε, να επιβάλλει. Το Εθνικό Κράτος θα λειτουργήσει σε τελευταία ανάλυση εν ονόματι, και υπέρ, του συστατικού του έθνους. Αλλά η έννοια του έθνους είναι εξαιρετικά συγκεχυμένη και ασαφής: περιλαμβάνει ιδεοληψίες φυλετικής γενετικής, βιολογικές και ανθρωπομετρικές αναφορές, «συνειδήσεις ταυτότητας», γλωσσολογικές και λαογραφικές παραμέτρους, πολιτιστικοθησκευτικούς παράγοντες, πολιτισμικά δεδομένα. Η ανάμειξη τόσων πολλών και ανομοιογενών χαρακτηριστικών γεννά την ιδέα (σε αυτούς που εμφορούνται από την εθνοφυλετική σύλληψη) μιας (φανταστικής) καθαρότητας. Έτσι στο έθνος προσγράφεται ένας καθαρός πυρήνας που (υποτίθεται ότι) αφομοιώνει ή αποβάλλει κατά περίπτωση ξένες προσμειξεις. Η χαρακτηριστική όμως αοριστία της έννοιας του έθνους (καθώς αυτή μετακυλιέται από βιολογικογενετικά σε πολιτισμικά επίπεδα και αντιστρόφως μέσω γλωσσολογικών, λαογραφικών, θρησκευτικών παραμέτρων) κάνει ώστε ο καθαρός εθνοφυλετικός πυρήνας που υποτίθεται στην συστατική ταυτότητα ενός κράτους να προσδιορίζεται από συμβολικές γενικότητες και ανούσιες αφαιρέσεις χωρίς συγκεκριμένο και δυναμικό περιεχόμενο. Με αυτόν τον τρόπο, η εθνοφυλετική ιδεοληψία καταντά όργανο στα χέρια του ηγετικού κατεστημένου ενός Κράτους που το καθιστά ικανό να ασκεί πολιτική στο εσωτερικό και στρατηγική στο εξωτερικό αντίθετη προς τα γεωπολιτικά συμφέροντα του χώρου και τα χωρολογικά χαρακτηριστικά της ανθρώπινης δραστηριότητας σε αυτόν. Το Εθνικό Κράτος επιτρέπει έτσι ομογενοποίηση χωρίς προηγούμενο του ανθρώπινου παράγοντα εντός του, την οποία όμως πληρώνει με μόνιμη και εγγενή εχθρική αντιπαλότητα προς τα άλλα κράτη εκτός, ιδίως τα γειτονικά του, από τα οποία διαφοροποιείται βάσει της συστατικής εθνοφυλετικής ταυτότητάς του.

Την διακρατική μόνιμη ασυμβατότητα και αστάθεια που η εθνοκεντρική συγκρότηση των κρατικών ολοκληρωμάτων συνεπιφέρει έχω πολλαπλά αναπτύξει σε αυτήν την σειρά των άρθρων, και θα συνεχίσω να αποδεικνύω με την συνέχιση των αναλύσεων για τις εξελίξεις στο ΒαλκανοΜικρασιατικό γεωπολιτικό πεδίο στα προσεχή άρθρα μου. Εδώ, όπως είπα, θα επικεντρωθώ στις επιπτώσεις της νοσηράς αυτής αρχής στο εσωτερικό των Κρατών.

Η αοριστία της εθνοφυλετικής ιδέας κάνει ώστε το εθνοκεντρικό Κράτος να θεμελιώνεται πάνω σε ένα συμβολισμό χωρίς σαφές περιεχόμενο, σε έναν τύπο κενό ουσίας. Αφού αυτή

όμως η κενότητα ενός συμβόλου θεωρείται συστατική του κρατικού ολοκληρώματος, το ολοκλήρωμα αυτό δεν μπορεί παρά να διαρθρώνεται με τεχνητή τάξη. Γιατί ακριβώς τεχνητή είναι η τάξη εκείνου του συστήματος του οποίου οι ουσιαστικές παράμετροι δεν εκφράζονται στη μορφή της δόμησής του. Η τεχνητότητα λοιπόν είναι εγγενές χαρακτηριστικό του εθνοκεντρικού συστήματος. Η κενότητα της συμβολικής ταυτότητας ενός εθνοκεντρικού Κράτους, και η τεχνητότητα της θέσμισής του ως κοινωνικού ολοκληρώματος που αποτελεί την πραγματική υπόσταση εκείνης της συμβολικής αοριστίας, θεμελιώνουν την δυνατότητα εκτεταμένης ομογενοποίησης του ανθρώπινου παράγοντα σε τέτοιου είδους κρατικές υποστάσεις. Αλλά η δυνατότητα αυτή μπορεί να ενεργοποιηθεί εμπράκτως αποτελεσματικά, όταν έχουμε να κάνουμε με βαρβαρική ανθρώπινη παρουσία, δηλαδή με ανθρώπινη παρουσία που αυτογενώς γνωρίζει μόνον την άναρχη παράθεση χωρίς οργανική ολοκλήρωση. Το βαρβαρικό ορίζεται ακριβώς ως εκείνο το ανθρώπινο σύστημα που επιδέχεται ή αναρχία ή τεχνητή τάξη. Αντιθέτως, πολιτισμένο είναι ένα ανθρώπινο σύστημα το οποίο αναδεικνύει από μόνο του μια φυσική τάξη που αντικατοπτρίζει την οργανική συμπληρωματικότητα και εναρμόνια σύνθεση του πολυμορφισμού του.

Το Εθνικό Κράτος, με την τεχνητή καθυπόταξη του βαρβαρισμού του, δίνει την δυνατότητα σε μια άνευ προηγουμένου ομογενοποίηση του ανθρώπινου παράγοντα που του παρέχει την δύναμη της μαζικότητας. Αυτή η μαζικότητα του ανθρώπινου συστήματος στο Εθνικό Κράτος αποτέλεσε την βάση της Ευρωπαϊκής κυριαρχίας στην παγκόσμια ιστορία από τον 16ο μέχρι τον 19ο αιώνα (ο 15ος και ο 20ος αιώνας είναι μεταβατικοί). Η περιοχή μας της Εγγύς Ανατολής, έμεινε σχετικά αλώβητη από την Ευρωπαϊκή λαίλαπα χάριν στην γεωπολιτική συνοχή της που εκφράσθηκε από την Οθωμανική Αυτοκρατορία για την αντίστοιχη περίοδο. Το ότι το Βαλκανο-Μικρασιατικό γεωπολιτικό πεδίο δεν μπορεί να δομηθεί με τεχνητή τάξη, έκανε ώστε να μην μπορέσει να ομογενοποιηθεί, και αυτό του στέρησε την ισχύ της μαζικότητας. Για αυτόν τον λόγο κυρίως υστέρησε κατά το διάστημα της Ευρωπαϊκής φάσης της ιστορίας, έναντι της ιστορικής Ευρώπης. Αλλά τα συγκριτικά του πλεονεκτήματα ευρίσκονται στους αντίποδες της μαζικότητας, και περιμένουν την αρχόμενη νέα εποχή για να αποδώσουν.

Το Εθνικό Κράτος του τεχνητού κοινωνικού ολοκληρώματος έχει μεγάλη παρεμβατική ισχύ στην ανθρώπινη λειτουργικότητα. Είναι όσο παρεμβατικό φθάνει να είναι ένα θεοκρατικό ή ένα ιδεολογικό μοντέλο κρατικής οργάνωσης – ένα κράτος θρησκευτικού ή ιδεοληπτικού φουνταμενταλισμού. Η διαφορά έγκειται στο ότι τα φουνταμενταλιστικά μοντέλα θρησκευτικού και ιδεολογικού τύπου είναι βραχύβια, ακριβώς γιατί η συστατική βάση του κρατικού ολοκληρώματος έχει σε αυτές τις περιπτώσεις αντικειμενικά ωρισμένο περιεχόμενο. Οπότε από την μια μεριά είναι πιο φανερή, και άρα πιο συνειδητά αποδεκτή, και άρα λιγότερο τεχνητή, η βάση επί της οποίας οικοδομείται το κρατικό ολοκλήρωμα. Αλλά από το άλλο μέρος το ωρισμένο περιεχόμενο προκαλεί σχετικά γρήγορα (μετά μια πρώτη περίοδο ενθουσιώδους συναρπαγής σε στιγμές επαναστατικής ευφορίας) την αντίδραση ιδιαιτέρως των διαφοροποιημένων παραγόντων ενός πολυμορφικού ανθρώπινου τοπίου – όπως είναι το γεωπολιτικό πεδίο χώρων φυσικού πολιτισμού. Αντιθέτως ο αόριστος συμβολισμός που συνέχει την βάση του εθνοκεντρικού κράτους, δίνει περιθώρια μεγαλύτερης διάρκειας στην τεχνητή τάξη που αποτελεί την πραγματική ενσάρκωσή του, αφού οι αντιδράσεις εδώ αποπροσανατολίζονται λόγω της ασάφειας της συμβολικής βάσης. Αυτό εξηγεί το παράδοξο της μεγάλης διάρκειας μιας τεχνητής τάξης. Αλλά βεβαίως

η διάρκεια αυτή μπορεί να είναι αποτελεσματική μόνον όταν ο χώρος είναι εγγενώς βαρβαρικός και άναρχος, στερούμενος της φυσικής τάξης ενός αυτογενώς πολιτισμένου πολυμορφικού συστήματος.

Σε αντίθεση προς τον παρεμβατισμό και την τεχνητότητα του Εθνοκεντρικού Κράτους, το Χωροκεντρικό Κράτος είναι ελάχιστα ρυθμιστικό, αφού βασίζεται στην φυσική αλληλοδιευθέτηση των συστατικών παραγόντων του και των δράσεών των. Έτσι αποκαθίσταται ευσταθής ισορροπία με την εναρμόνιο διάρθρωση των ποικιλόμορφων στοιχείων και μερών του. Έτσι επιτυγχάνεται βέλτιστη κατάσταση του οργανώματός του και μέγιστη απόδοση της λειτουργικότητάς του. Το Χωροκεντρικό Κράτος ρέπει προς το μοντέλο του «ουδέτερου Κράτους», του Κράτους-Πλαισίου για την ανθρώπινη δραστηριότητα, και όχι του Κράτους που θεωρεί χρέος του να την ρυθμίζει. Το Κράτος-Πλαίσιο είναι, όπως και το υγιές χρήμα, ουδέτερο ως προς την πραγματική ανθρώπινη λειτουργικότητα. Το πλαίσιο παρέχει τον τύπο της ολοκλήρωσης της ανθρώπινης δραστηριότητας, όχι το περιεχόμενό της, ούτε την ουσιώδη μορφή της. Το πλαίσιο αποτελεί το όριο εντός του οποίου εγγράφεται η συλλειτουργούσα ανθρώπινη ενέργεια, ορίζει την κοινή αρένα του ανταγωνισμού των ανθρώπινων ατομικοτήτων, την «αγορά» της ανθρώπινης συνέργειας. Όπως η οικονομική αγορά δεν καθορίζει κατευθυντικά το περιεχόμενο της κατανομής πόρων και της παραγωγής και διανομής αγαθών και υπηρεσιών (το τι γίνεται στην οικονομική δραστηριότητα) – αλλά μόνον ορίζει τον γενικό τύπο της οικονομικής δραστηριότητας, την ελεύθερη ανταλλαγή (το πώς γίνεται ό,τι γίνεται στην οικονομική δραστηριότητα) – – έτσι και η «αγορά» του κρατικού ολοκληρώματος στο ουδέτερο Κράτος δεν προσδιορίζει κανονιστικά ή απαγορευτικά το περιεχόμενο της όλης ανθρώπινης δραστηριότητας, αλλά δίνει τις συνθήκες για την ελεύθερη άσκησή της σύμφωνα με τον φυσικό στόχο της μέγιστης ατομικής αυτοπραγμάτωσης.

Πρέπει εδώ επιτακτικά να αποσαφηνισθεί μια συνήθης ακούσια ή υποβολιμαία παρανόηση. Ουδέτερο Κράτος δεν σημαίνει ασθενές Κράτος. Αντιθέτως. Η ισχύς του κρατικού ολοκληρώματος χρειάζεται για να εγγυηθεί την εξωτερική και εσωτερική ασφάλεια της ελεύθερης ανθρώπινης δραστηριότητας. Η ισχύς του κρατικού ολοκληρώματος χρειάζεται επίσης για να διασφαλίσει την δυνατότητα μέγιστης αυτοπραγμάτωσης (και άρα ευτυχίας) για τις ανθρώπινες μονάδες κατά την φύση τους, με την φροντίδα για την δημιουργία συνθηκών που θα τις επιτρέπουν να επιτυγχάνουν την βέλτιστη φυσική και πνευματική κατάστασή των. Ασφάλεια και φροντίδα όμως δεν πρέπει να περιορίζουν την ανθρώπινη δραστηριότητα πέρα από το ελάχιστο απολύτως απαραίτητο για την διαφύλαξη της ελεύθερης ανθρώπινης λειτουργίας. Για αυτόν ακριβώς το λόγο χρειάζεται μάλιστα μεγαλύτερη ισχύ το Κράτος για να αντεπεξέλθει αποτελεσματικά στον ρόλο του. Θέλει περισσότερη δύναμη π.χ. η εσωτερική ασφάλεια σε μια χώρα η οποία δεν απαγορεύει την κατοχή όπλων.

Το τι ακριβώς συνεπάγονται για την θέσμιση της κοινωνίας οι παραπάνω αναγκαίες λειτουργίες του κρατικού ολοκληρώματος είναι θέμα άλλης ανάλυσης. Πάντως η ισχύς του κράτους και η ελευθερία της ανθρώπινης δραστηριότητας ευρίσκονται σε σχέση ευθείας αναλογίας: αυξάνουν και ελαττώνονται μαζί, υπό συνθήκες φυσικών συστημάτων. Αυτό ισχύει τόσο για το εσωτερικό όσο και στο εξωτερικό των Κρατών. Επί παραδείγματι, η ελευθερία του εμπορίου και των διεθνών συσχετισμών της οικονομικής δραστηριότητας

χρειάζεται ισχυρό Κράτος για να την στηρίξει, ισχυρό πολιτικοστρατιωτικά πρωτίστως.

Ο κατευθυντικός παρεμβατισμός του Κράτους σε γεωπολιτικούς χώρους όπου η ανθρώπινη δραστηριότητα αφιέμενη σε κατάσταση ελεύθερης αυτοδιευθέτησης είναι «βαρβαρική» και άναρχη, επεισάγει τεχνητή τάξη, που πειθαρχεί το ανθρώπινο δυναμικό ομογενοποιώντας και μαζοποιώντας το: έτσι αυξάνει την απόδοση της κοινωνίας. Τέτοια σύσταση του Κράτους σε γεωπολιτικούς χώρους αυτογενούς πολιτισμού και φυσικής τάξης, προκαλεί το αντίθετο αποτέλεσμα: αναχαιτίζει την αυτοπροσδιοριζόμενη ατομική δράση (που είναι η κινητήρια μηχανή σε συστήματα φυσικής ισορροπίας) και μειώνει την απόδοση της κοινωνίας.

Η κακοδαιμονία, η μόνιμη δυσπραγία, η παρακμή, η τελευταία επιδεινούμενη κρίση της Νεοελληνικής πραγματικότητας (πράγματα που έχω επισημάνει πολλές φορές, ακόμη και όταν τα φαινόμενα παρουσιάζοντο σαν ρόδινα, και ιαχές κίβδηλης αισιοδοξίας γέμιζαν τον νοσηρό αέρα) – το αρνητικό συλλήβδην δυναμικό του ΝεοΕλληνισμού έχει σαν μια βασική αιτία την υιοθέτηση μοντέλου κατευθυντικού και παρεμβατικού Εθνικού Κράτους σε ένα γεωπολιτικό πεδίο χωροκεντρικής δόμησης του κρατικού ολοκληρώματος και σε μια κοινωνία άκρως ατομοκεντρική. Η επιλογή (αν επρόκειτο για επιλογή) ήταν η χειρίστη δυνατή – και το τραγικό είναι η εμμονή στο αρχικό και θεμελιώδες σφάλμα.

Για να επανενεργοποιηθεί η χωροκεντρική λογική του πεδίου μας και ο ατομοκεντρικός δυναμισμός της κοινωνίας μας χρειάζεται η άμεση και δραστική απελευθέρωση όλων των συστημάτων της ανθρώπινης λειτουργικότητας. Ακριβώς επειδή ο χώρος μας είναι χώρος κατ' εξοχήν ελευθερίας και φυσικής τάξης, η απελευθέρωση πρέπει να είναι ριζική και ραγδαία για να επιτύχει να αναστρέψει το βεβαρημένο καθεστώς μακροχρόνια τεχνητότητας και περιορισμού. Η βήμα προς βήμα πορεία είναι και εδώ αντιπαραγωγική και οπισθοδρομική. (Για την διαδικασία αυτή επίλυσης διαφορών σε αντίθεση προς την μέθοδο συνολικών διευθετήσεων έχω γράψει στο άρθρο μου της προηγούμενης Δευτέρας στον ΕΘΝΙΚΟ ΚΗΡΥΚΑ). Αλλά ενώ απαιτείται συνολική αντιμετώπιση του προβλήματος (γιατί ένα είναι και αυτό στην βάση και ουσία του), χρειάζεται επίσης, εξ ίσου απαραίτητα, και η σωστή ιεράρχηση των συγκεκριμένων μέτρων για την συνολική απελευθέρωση του ανθρώπινου παράγοντα.

Και εδώ φθάνουμε στο καίριο σημείο: γιατί δεν προχωρεί ο εξορθολογισμός της Νεοελληνικής κοινωνίας όταν και ανταποκρίνεται στην φυσική της τάση και συνάδει προς τις απαιτήσεις της ιστορικής εποχής που διερχόμαστε; Και η εξήγηση του παραδόξου αυτού είναι απλή βάσει των προεκτεθέντων. Το δυναμικό της Νεοελληνικής Κοινωνίας είναι χαμηλό γιατί είναι ακατάλληλη η θέσμιση του κρατικού της ολοκληρώματος. Αντί για Κράτος Χωροκεντρικό, έχει φορτωθεί ένα Κράτος Εθνοκεντρικό. Αντί για Κράτος-Πλαίσιο, αντί για ένα «ουδέτερο» Κράτος, έχει Κράτος κατευθυντικό, παρεμβατικό, κανονιστικό. Αντί για Κράτος Ατομοκεντρικό, έχει Κράτος Μαζοκεντρικό.

Επί πλέον, το πρόβλημα δεν αντιμετωπίζεται στην ρίζα του. θέλει βαθειά συστατική αλλαγή η ίδια η φύση του Κράτους για να αποδεσμευθεί η εμποδιζόμενη αυτοφυής ενέργεια του Ελληνισμού και της Ελληνικής Κοινωνίας. Αντ' αυτού προτείνονται, και γίνεται η προσπάθεια να εφαρμοσθούν, επί μέρους λύσεις σε λάθος σημεία, λάθος τουλάχιστον

ιεράρχησης. Και ένα τέτοιο κολοσσιαίο λάθος ιεράρχησης αποτελεί η επιχειρηθείσα παρέμβαση στο ασφαλιστικό. Το Κράτος για να περιορίσει τον προστατευτικό του ρόλο (τον οποίο το κάτω-κάτω το ίδιο δεσμεύθηκε να αναλάβει για ίδιο όφελος), πρέπει πρώτα να περιορίσει την παρεμβατική του δραστηριότητα στο ανθρώπινο γίγνεσθαι (πολιτιστικό, οικονομικό, κοινωνικό). Δεν μπορείς να μειώνεις την προστασία που προσφέρεις σε κάποιον προς τον οποίο η συστατική σχέση σου ορίσθηκε από αυτήν την προστασία, αν πρώτα δεν τον απελευθερώσεις πειστικά και αποτελεσματικά από την εξάρτησή του από σένα. Προηγείται η ανάθεση στο άτομο του μέγιστου αυτοπροσδιορισμού του, έπεται η συνεπακόλουθη ανάληψη εκ μέρους του της ευθύνης για την πορεία του, και ακολουθεί τελευταία η ανάλογη μείωση της κρατικής προστασίας προς αυτό. Η πλήρης αντιστροφή της φυσικής αυτής ακολουθίας δεν είναι μόνον άδικη, είναι και απραγματοποίητη. Και αυτό ακριβώς επιχειρήθηκε κατά βάση με την παρέμβαση για το ασφαλιστικό.

Ανάλογες αντιστροφές της φυσικής τάξης έχουν επιφέρει παρόμοια αρνητικά αποτελέσματα σε όλους τους τομείς όπου επιχειρήθηκε εξορθολογισμός. Πραγματική απελευθέρωση δεν έγινε – στην οικονομική δραστηριότητα από την πολιτική εξουσία, στην παραγωγή γνώσης από το ακαδημαϊκό μονοπώλιο, στην ατομική αυτοπραγμάτωση από τον κατευθυντισμό του κρατικού ολοκληρώματος, στην αγορά εργασίας από τον προστατευτικό (κατά την υποτιθέμενη πρόθεση και αντιπροστατευτικό κατά το αποτέλεσμα) κανονιστικισμό, στην ιδιωτικοποίηση της κρατικής επιχειρηματικότητας.

Δεν θέλει το ΝεοΕλληνικό Κατεστημένο την απελευθέρωση της Κοινωνίας, ή δεν μπορεί να την κάνει; Με τον Πλάτωνα οδηγό, απαντώ απαντώ ότι ορθή βούληση και ικανή δύναμη είναι σε τελευταία ανάλυση θέμα γνώσης. Όσο και εάν φαίνεται αφηρημένο και θεωρητικό, το πρόβλημα είναι θέμα αξιοκρατίας. Αλλά η αξιοκρατία ανθίζει σε περιβάλλον φυσικού, άγριου ακόμη, ανταγωνισμού. Και τέτοιος ανταγωνισμός είναι αδύνατος στα κλειστά συστήματα του ΝεοΕλληνικού Εθνικού Κράτους. Από εδώ πρέπει να αρχίσει το σπάσιμο του φαύλου κύκλου που πνίγει την κοινωνία μας.

Πρέπει εδώ επιτακτικά να αποσαφηνισθεί μια συνήθης ακούσια ή υποβολιμαία παρανόηση. Ουδέτερο Κράτος δεν σημαίνει ασθενές Κράτος. Αντιθέτως. Η ισχύς του κρατικού ολοκληρώματος χρειάζεται για να εγγυηθεί την εξωτερική και εσωτερική ασφάλεια της ελεύθερης ανθρώπινης δραστηριότητας. Η ισχύς του κρατικού ολοκληρώματος χρειάζεται επίσης για να διασφαλίσει την δυνατότητα μέγιστης αυτοπραγμάτωσης (και άρα ευτυχίας) για τις ανθρώπινες μονάδες κατά την φύση τους, με την φροντίδα για την δημιουργία συνθηκών που θα τις επιτρέπουν να επιτυγχάνουν την βέλτιστη φυσική και πνευματική κατάστασή των. Ασφάλεια και φροντίδα όμως δεν πρέπει να περιορίζουν την ανθρώπινη δραστηριότητα πέρα από το ελάχιστο απολύτως απαραίτητο για την διαφύλαξη της ελεύθερης ανθρώπινης λειτουργίας. Για αυτόν ακριβώς το λόγο χρειάζεται μάλιστα μεγαλύτερη ισχύ το Κράτος για να αντεπεξέλθει αποτελεσματικά στον ρόλο του. Θέλει περισσότερη δύναμη π.χ. η εσωτερική ασφάλεια σε μια χώρα η οποία δεν απαγορεύει την κατοχή όπλων.

Το τι ακριβώς συνεπάγονται για την θέσμιση της κοινωνίας οι παραπάνω αναγκαίες λειτουργίες του κρατικού ολοκληρώματος είναι θέμα άλλης ανάλυσης. Πάντως η ισχύς του κράτους και η ελευθερία της ανθρώπινης δραστηριότητας ευρίσκονται σε σχέση ευθείας αναλογίας: αυξάνουν και ελαττώνονται μαζί, υπό συνθήκες φυσικών συστημάτων. Αυτό

ισχύει τόσο για το εσωτερικό όσο και στο εξωτερικό των Κρατών. Επί παραδείγματι, η ελευθερία του εμπορίου και των διεθνών συσχετισμών της οικονομικής δραστηριότητας χρειάζεται ισχυρό Κράτος για να την στηρίξει, ισχυρό πολιτικοστρατιωτικά πρωτίστως.

Ο κατευθυντικός παρεμβατισμός του Κράτους σε γεωπολιτικούς χώρους όπου η ανθρώπινη δραστηριότητα αφιέμενη σε κατάσταση ελεύθερης αυτοδιευθέτησης είναι «βαρβαρική» και άναρχη, επεισάγει τεχνητή τάξη, που πειθαρχεί το ανθρώπινο δυναμικό ομογενοποιώντας και μαζοποιώντας το: έτσι αυξάνει την απόδοση της κοινωνίας. Τέτοια σύσταση του Κράτους σε γεωπολιτικούς χώρους αυτογενούς πολιτισμού και φυσικής τάξης, προκαλεί το αντίθετο αποτέλεσμα: αναχαιτίζει την αυτοπροσδιοριζόμενη ατομική δράση (που είναι η κινητήρια μηχανή σε συστήματα φυσικής ισορροπίας) και μειώνει την απόδοση της κοινωνίας.

Η κακοδαιμονία, η μόνιμη δυσπραγία, η παρακμή, η τελευταία επιδεινούμενη κρίση της Νεοελληνικής πραγματικότητας (πράγματα που έχω επισημάνει πολλές φορές, ακόμη και όταν τα φαινόμενα παρουσιάζοντο σαν ρόδινα, και ιαχές κίβδηλης αισιοδοξίας γέμιζαν τον νοσηρό αέρα) – το αρνητικό συλλήβδην δυναμικό του ΝεοΕλληνισμού έχει σαν μια βασική αιτία την υιοθέτηση μοντέλου κατευθυντικού και παρεμβατικού Εθνικού Κράτους σε ένα γεωπολιτικό πεδίο χωροκεντρικής δόμησης του κρατικού ολοκληρώματος και σε μια κοινωνία άκρως ατομοκεντρική. Η επιλογή (αν επρόκειτο για επιλογή) ήταν η χειρίστη δυνατή – και το τραγικό είναι η εμμονή στο αρχικό και θεμελιώδες σφάλμα.

Για να επανενεργοποιηθεί η χωροκεντρική λογική του πεδίου μας και ο ατομοκεντρικός δυναμισμός της κοινωνίας μας χρειάζεται η άμεση και δραστική απελευθέρωση όλων των συστημάτων της ανθρώπινης λειτουργικότητας. Ακριβώς επειδή ο χώρος μας είναι χώρος κατ' εξοχήν ελευθερίας και φυσικής τάξης, η απελευθέρωση πρέπει να είναι ριζική και ραγδαία για να επιτύχει να αναστρέψει το βεβαρημένο καθεστώς μακροχρόνια τεχνητότητας και περιορισμού. Η βήμα προς βήμα πορεία είναι και εδώ αντιπαραγωγική και οπισθοδρομική. (Για την διαδικασία αυτή επίλυσης διαφορών σε αντίθεση προς την μέθοδο συνολικών διευθετήσεων έχω γράψει στο άρθρο μου της προηγούμενης Δευτέρας στον ΕΘΝΙΚΟ ΚΗΡΥΚΑ). Αλλά ενώ απαιτείται συνολική αντιμετώπιση του προβλήματος (γιατί ένα είναι και αυτό στην βάση και ουσία του), χρειάζεται επίσης, εξ ίσου απαραίτητα, και η σωστή ιεράρχηση των συγκεκριμένων μέτρων για την συνολική απελευθέρωση του ανθρώπινου παράγοντα.

Και εδώ φθάνουμε στο καίριο σημείο: γιατί δεν προχωρεί ο εξορθολογισμός της Νεοελληνικής κοινωνίας όταν και ανταποκρίνεται στην φυσική της τάση και συνάδει προς τις απαιτήσεις της ιστορικής εποχής που διερχόμαστε; Και η εξήγηση του παραδόξου αυτού είναι απλή βάσει των προεκτεθέντων. Το δυναμικό της Νεοελληνικής Κοινωνίας είναι χαμηλό γιατί είναι ακατάλληλη η θέσμιση του κρατικού της ολοκληρώματος. Αντί για Κράτος Χωροκεντρικό, έχει φορτωθεί ένα Κράτος Εθνοκεντρικό. Αντί για Κράτος-Πλαίσιο, αντί για ένα «ουδέτερο» Κράτος, έχει Κράτος κατευθυντικό, παρεμβατικό, κανονιστικό. Αντί για Κράτος Ατομοκεντρικό, έχει Κράτος Μαζοκεντρικό.

Επί πλέον, το πρόβλημα δεν αντιμετωπίζεται στην ρίζα του. θέλει βαθειά συστατική αλλαγή η ίδια η φύση του Κράτους για να αποδεσμευθεί η εμποδιζόμενη αυτοφυής ενέργεια του

Ελληνισμού και της Ελληνικής Κοινωνίας. Αντ' αυτού προτείνονται, και γίνεται η προσπάθεια να εφαρμοσθούν, επί μέρους λύσεις σε λάθος σημεία, λάθος τουλάχιστον ιεράρχησης. Και ένα τέτοιο κολοσσιαίο λάθος ιεράρχησης αποτελεί η επιχειρηθείσα παρέμβαση στο ασφαλιστικό. Το Κράτος για να περιορίσει τον προστατευτικό του ρόλο (τον οποίο το κάτω-κάτω το ίδιο δεσμεύθηκε να αναλάβει για ίδιο όφελος), πρέπει πρώτα να περιορίσει την παρεμβατική του δραστηριότητα στο ανθρώπινο γίγνεσθαι (πολιτιστικό, οικονομικό, κοινωνικό). Δεν μπορείς να μειώνεις την προστασία που προσφέρεις σε κάποιον προς τον οποίο η συστατική σχέση σου ορίσθηκε από αυτήν την προστασία, αν πρώτα δεν τον απελευθερώσεις πειστικά και αποτελεσματικά από την εξάρτησή του από σένα. Προηγείται η ανάθεση στο άτομο του μέγιστου αυτοπροσδιορισμού του, έπεται η συνεπακόλουθη ανάληψη εκ μέρους του της ευθύνης για την πορεία του, και ακολουθεί τελευταία η ανάλογη μείωση της κρατικής προστασίας προς αυτό. Η πλήρης αντιστροφή της φυσικής αυτής ακολουθίας δεν είναι μόνον άδικη, είναι και απραγματοποίητη. Και αυτό ακριβώς επιχειρήθηκε κατά βάση με την παρέμβαση για το ασφαλιστικό.

Ανάλογες αντιστροφές της φυσικής τάξης έχουν επιφέρει παρόμοια αρνητικά αποτελέσματα σε όλους τους τομείς όπου επιχειρήθηκε εξορθολογισμός. Πραγματική απελευθέρωση δεν έγινε – στην οικονομική δραστηριότητα από την πολιτική εξουσία, στην παραγωγή γνώσης από το ακαδημαϊκό μονοπώλιο, στην ατομική αυτοπραγμάτωση από τον κατευθυντισμό του κρατικού ολοκληρώματος, στην αγορά εργασίας από τον προστατευτικό (κατά την υποτιθέμενη πρόθεση και αντιπροστατευτικό κατά το αποτέλεσμα) κανονιστικισμό, στην ιδιωτικοποίηση της κρατικής επιχειρηματικότητας.

Δεν θέλει το ΝεοΕλληνικό Κατεστημένο την απελευθέρωση της Κοινωνίας, ή δεν μπορεί να την κάνει; Με τον Πλάτωνα οδηγό, απαντώ απαντώ ότι ορθή βούληση και ικανή δύναμη είναι σε τελευταία ανάλυση θέμα γνώσης. Όσο και εάν φαίνεται αφηρημένο και θεωρητικό, το πρόβλημα είναι θέμα αξιοκρατίας. Αλλά η αξιοκρατία ανθίζει σε περιβάλλον φυσικού, άγριου ακόμη, ανταγωνισμού. Και τέτοιος ανταγωνισμός είναι αδύνατος στα κλειστά συστήματα του ΝεοΕλληνικού Εθνικού Κράτους. Από εδώ πρέπει να αρχίσει το σπάσιμο του φαύλου κύκλου που πνίγει την κοινωνία μας.

[Δημοσιεύθηκε στον "ΕΘΝΙΚΟ ΚΗΡΥΚΑ"]